

HİPERBİLURİBİNEMİ

Sarılık

- **Hiperbilirubineminin gözle görülen belirtisidir.**
- **Yenidoğan döneminde sık karşılaşılan bir sorundur.**
- **Sağlıklı term yenidoğanların %60'ında, pretermelerin %80'inde erken neonatal dönemde sarılık görülür.**

Sarılığın değerlendirilmesi

- **Sarılıkta ilk bulgu vücut renginin sararmasıdır.**
- **Bu sararma baştan ayağa doğru yayılır.**
- **Cilt rengi, mutlaka gün ışığında veya beyaz ışık altında değerlendirilmelidir.**

Hiperbilirubinemi

- Hiperbilirubinemi yenidoğanlarda sık görülen ancak genellikle zararsız olan bir problemdir.
- Bununla birlikte ciddi ve tedavi edilmemiş hiperbilirubinemi nörotoksik etkilidir.

- Yenidoğan bebeklerin yarısından fazlasında yaşamın ilk günlerinde sarılık gelişebilir
- Gözle görülebilen sarılık:
  - Erişkinlerde: $>2\text{mg/dl}$
  - Yenidoğanlarda: $>6\text{mg/dl}$

- *Sarılık* yaşamın ilk haftası içerisinde term bebeklerin yaklaşık % 20-60'ın da, preterm bebeklerin ise % 60-80'in de görülen bir durumdur.
- Bilirubin pigmentinin cilde birikmesi sonucunda *cilde sarılık* meydana gelir.

Sarılık biriken bilirubin cinsine göre ikiye ayrılır.

- ◆ Direkt hiperbilirubinemi
- ◆ İndirekt hiperbilirubinemi

Direkt hiperbilirubinemi;

- ◆ Yenidoğan döneminde nadir görülür. Safra yollarında tıkanıklık veya karaciğer fonksiyonunda ağır bozukluklar sonucu görülür.

İndirekt hiperbilirubinemi;

Yenidoğan döneminde sık görülür. Fizyolojik olarak, bilirubin karaciğer hücrelerine alınmasının ya da konjugasyonunun azaldığı durumlarda görülür.

Fizyolojik Sarılık

- Bebek sağlıklı
- 3.günde 12 mg/dl, pretermelerde 15 mg/dl.
- Hemoliz ve kanama bulgusu yok
- Metabolik hastalık yok

Fizyolojik Sarılığın Şiddetini Artıran Nedenler

- Polisitemi
- Damar dışına kanama
- Mekonyum pasajında gecikme
- Yutulmuş kan
- Düşük kalorili beslenme
- Dehidratasyon
- Anne sütü
- Prematüre doğum

Oluş Mekanizması

- Bilirubin yapımında artış:
  - eritrosit kitlesi fazla ,
  - RBC yaşam süresi kısa (90 gün)
  - Hb dışı hem proteinleri artmış

Oluş Mekanizması

- Yenidoğan eritrosit sayısının çocukluk dönemine göre fazla olması,
- Eritrosit yaşam sürelerinin 45-90 gün gibi kısa olması, özellikle prematürelde bu sürenin 35-50 gün olması başta gelen nedenler arasındadır.
- Bu nedenle bir yenidoğan bebek erken dönemde erişkin bir insandan yaklaşık 3 kat fazla bilirubin yüküyle karşılaşır.

İndirek Hiperbilirubinemi Nedenleri :

1. Fazla miktarda bilirubin yapımı :
  - a-Kan grubu uygunsuzlukları
Rh, ABO, Minor kan grupları
  - b-Eritrosit enzim bozuklukları
G6PD, Piruvat kinaz

c-Sepsis

d-Eritrosit membran defektleri

e-Ekstravaskular kan toplanması

f-Polisitemi

2. Konjugasyon ve ekskresyon bozukluğu:

a-Hormonal yetersizlik

Hipotiroidizm, Hipopituitarizm

b-Bilirubin metabolizması
bozuklukları

3. Enterohepatik dolaşımın artmış olması :
a-İntestinal obstruksiyon,
Pilor stenozu, ileus,
mekonyum tıkaçı, kistik fibrozis

Beslenmenin yenidoğan sarılığına etkisi:

"Kötü beslenme, yenidoğan sarılığını ciddi şekilde etkiler"

Klinik Bulgular

- Deri ve mukozalar sararır.
- İndirekt bilirubin düzeyi 5 -7 mg olduğunda cilt ve sklerada sarılık görülür.

Sarılıkta fizik muayene

- Cilde parmakla bastırıldığında sarılık...
  - Avuç içlerinde ve ayak tabanlarında sarılık gözleendiğinde, yüksek sarılık söz konusudur.
- Transkutan bilirubinometre ile ölçüm fikir verebilir
- Ekimoz, sefalhematom..?
- Organomegali;?

Tedavi

- Tedavi gerektirmez. Serum bilirubin düzeyi 15-16 mg/dl'yi geçtiğinde fototerapi uygulanabilir.
- 1500 gr'ın altındaki pretermelerde ilk 3 gün rutin olarak fototerapinin uygulanması önerilmektedir.

- Yenidoğan döneminde fizyolojik sarılık yanı sıra sıra, patolojik sarılık da olabilir ve çoğu kez fizyolojik sarılık ile i içe bir görünüm sergiler.

Patolojik Sarılık

- Genel kurallar..
  - Başlama zamanı < 24 saat
  - Bilirubin fototerapi seviyelerinin üzerinde
  - Bilirubin artış hızı > 0.5 mg/dl/saat

- Eşlik eden başka bir hastalık bulgusunun olması
  - *Kusma, letarji, yetersiz beslenme, ağırlık kaybı*
- Sarılığın term bebekte 7 gün, preterm bebekte 15 günden fazla sürmesi.

• Hikayede:

- **Ailevi:**
  - G6PD eksikliği, metabolik hastalık, enzim eksikliği.
- **Kardeşlerde:**
  - İmmun yada anne sütü sarılığı hikayesi.
- **Hamilelikte:**
  - Enfeksiyon, ilaç kullanımı, diyabet.
- **Doğumda:**
  - Travma, kordun geç klampe edilmesi, asfiksi.

ANNE SÜTÜ SARILIĞI

- Sağlıklı bebeklerde bilirubin seviyesinin 4. günden sonra artmaya devam etmesi.
- 3 aya kadar uzayabilir..
- Kernikterus riski vardır.

Anne sütü sarılığı iki farklı grupta değerlendirilebilir:

1. **Erken Tip:** Anne sütü ile beslenememe sarılığı
  - İlk 2-4 gün sütün yetersiz gelişi
  - Yetersiz kalori alımı
  - Dehidratasyon
  - Mekonyum çıkışındaki yetersizlik

2. Geç tip: Anne sütü sarılığı sendromu:

- Geç tip anne sütü sarılığı anne sütü ile beslenenlerin % 10-30'unda, 5-6. gün sonrasında başlayan, çoğunlukla 2-3 hafta bazen 4-12 haftaya kadar uzayabilen sarılıktır.
- Total bilirubin düzeyleri 22-24 mg/dl üzerine çıkabilir ve diğer kardeşlerde görülme sıklığı % 70 tir.

Oluş şekli :

- Hepatik konjugasyonun olumsuz etkilenmesi
- Annesütünde beta-glukuronidaz aktivitesi
- Barsakta yetersiz bakteriyel kolonizasyon
- ↓ kalori alımı → ↓ intestinal motilite →
↑ enterohepatik dolaşım
- Serbest yağ asitleri → bilirubin metabolizmasının azalması

Tanı

Laboratuvar incelemelerle patolojik sarılık nedenlerinin dışlandığı 3. hafta ve sonrasında sarılığın sürdüğü, yalnızca anne sütü ile beslenen, sağlıklı, zamanında doğmuş, yeterli büyüme gösteren bebeklerde konulabilir.

Annesütü sarılığında tedavi şekilleri

Önleme

- 1. Sık beslemeyi özendir (8-10 kez/gün)
- 2. Su veya şekerli su verme

Tedavi

- Sadece gözlem
- Anne sütüne devam + fototerapi
- Anne sütüne formül mama ilavesi + fototerapi
- Anne sütüne 1-2 gün ara ver + formül mama başla
- Anne sütüne ara ver , formül mama başla + fototerapi

KERNİKTERUS

- Albümine bağılı olmayan serbest bilirubinin serumda artmasıyla kan-beyin bariyerini geçen indirek bilirubinin beyin hücrelerinde birikmesi ile oluşan bir sendromdur
- Sağlıklı hemolizi olmayan term bebeklerde 25 mg/dL indirek bilirubin seviyelerine kadar kerinekterus çok nadir görülen bir durumdur.

Klinik Bulgular

◦ Erken Bulgular;

- Kusma ve emmede zayıflama
- Hipotoni laterji
- Moro refleksinde zayıflama

◦ Geç Bulgular;

- Hipertoni, irritabilite
- Ateş ve konvülsiyon
- Moro refleksinde kaybolma
- Solunum düzensizliği, apne
- Opistotonus(tüfek tetiği)

Tedavi

- Fototerapi gerekirse kan değişimi ile yapılır.

Rh uyuşmazlığı

- Rh hemolitik hastalıkta ağır anemi sonucu fetal veya erken neonatal ölüm olabilir, erken tanı-uygun tedavi çok önemli
- Rh (-) kadınlarda serum anti-D antikor düzeyi indirekt Coombs testi ile ölçülür. Test (-) ise anneye anti-D immunglobulin (Anti-D immunglobulin, Rhogam) uygulanır. Test (+) ise fetus eritroblastozis fetalis açısından izlenmelidir.

Klinik Bulgular

Hafif olgularda;

- Solukluk
- Sarılık(ilk 24 saat içinde)
- Hepatosplenomegali
- Belirgin anemi bulguları vardır
- Hemogloblin düzeyi düşüktür
- İndirekt Coombs testi pozitifdir

Ağır olgularda;

- Hidrops fetalis belirtileri(aşırı hemoliz sonucu ödem, asit, plevrada sıvı toplanması),
- Konjestif kalp yetmezliği bulguları,
- Sıklıkla ölü doğum ya da doğum sonrası ölümler görülür.

Tedavi ve Bakım

- Hafif derecedeki olgularda tedavi gerekmez
- Ağır derecedeki olgularda; kan değişimi yapılmaktadır.

- Rh(+) bebeği olan tüm Rh(-) annelere doğumu izleyen ilk 72 saat içinde Rho-GAM (anti D serumu) yapılmalıdır.
- Doğumla sonlanmayan tüm gebeliklerde de(amniosentez,düşük, küretaj, ektopik gebelik gibi) Rho-GAM yapılmalıdır.
- Eşleri Rh(+) olan tüm Rh(-) annelere ilk gebelikten sonra başlayarak her gebeliğin 28. haftasında rutin olarak Rho-GAM yapılmasıyla Rh Hemolitik hastalık riski tümüyle ortadan kaldırılabılır.

ABO Hemolitik Hastalık (ABO Uyuşmazlığı)

- Annenin kan grubu 0, bebeğin kan grubu A veya B olduğunda görülür. Hastalık annede doğal olarak bulunan IgG yapısındaki anti-A ve anti-B'lerin plasentadan fetal dolaşıma geçmesi ile oluşur.

FOTOTERAPİ

- Deride biriken bilirubin, fototerapi etkisiyle suda çözünebilen moleküllere dönüşür ve safra yoluyla atılır.
- Fototerapide ışık spektrumu etkinliği belirleyen faktörlerden biridir.
- Bebeğin ışığa maruz kalan yüzeyi arttıkça fototerapinin etkinliği artar.

KAN DEĐİŐİŐİMİ

- Aneminin düzeltilmesi / bilirubin düzeyinin azaltılması için yapılan acil bir tedavidir.
- Çift volüm exchange ile deđiőtirilen kan volümü yaklaşık % 90 olup serum bilirubin düzeyi % 50 düşürölür.